

Class: V Section: ---

Date: 26/09/2024

Roll No. : _____

Subject: Marathi

Total Marks: 80

Time: 3 HRS

General Instructions:

- The Question Paper consists of Four sections – Reading and Comprehension, Grammar, Literature based, Writing Skills.
- All questions are compulsory.
- Read question carefully before attempting it.

विभाग ' अ ' (वाचन आणि आकलन – १० गुण)

प्रश्न १) खालील उतारा काळजी पूर्वक वाचा व त्यावर आधारित विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा .(कोणतेही ५) ५

कर्नाळा हे अभयारण्य महाराष्ट्रातील पनवेल शहराजवळील कर्नाळा या ठिकाणी आहे .आकारमानाने १२ चौरस किलोमीटरच्या परिसरात पक्षी अभयारण्य उभारले आहे .पक्ष्यांच्या विविध जातीच्या संरक्षणासाठी सन १९६९ मध्ये महाराष्ट्र शासनाने कर्नाळा अभयारण्याची स्थापना केली.

कर्नाळा अभयारण्यापासून महाबळेश्वर, माथेरान. भीमाशंकर आणि आंबोली ही ठिकाणे जवळ असल्याने तेथे पावसाचे प्रमाण जास्त आढळते. त्यामुळे कर्नाळा अभयारण्यात सदाहरित अरण्ये आहेत. त्यामध्ये अंजनी, हिरडा, आंबा, चिंच ,साल, शिवस, जांभूळ अशा प्रकारची झाडे आढळतात .

कर्नाळा अभयारण्यातील जंगले ही सदाहरित असली तरीसुद्धा या जंगलात पानझडी वृक्ष आढळतात. त्यामध्ये हिरडा ,बेहडा, किडाल ,कवट ,जांब ही वृक्षे आढळतात. हे अभयारण्य पक्ष्यांसाठी प्रसिद्ध जरी असले तरी या अरण्यात वन्यप्राणी बघायला मिळतात. रानडुक्कर, ससे .माकड, रानमांजर , भेकर, कोल्हा, मुंगूस , साळिंदर इत्यादी . कर्नाळा अभयारण्यात पक्ष्यांच्या सुमारे १५० जाती आढळतात व स्थलांतरीत करणाऱ्या ३७ जातींचे पक्षी येथे बघायला मिळतात . पावसाळ्यात हे ठिकाण आकर्षक वाटते. पावसाळ्यात कर्नाळा अभयारण्यात गर्द हिरवी मखमल पसरलेली दिसते. पक्षी मित्रांसाठी तर कर्नाळा अभयारण्य ही निसर्गाने दिलेली देणगी आहे.

- वरील उतार्यात कोणत्या अभयारण्याचा उल्लेख केला आहे?
- या अभयारण्यात कोणती अरण्ये आहेत?
- iii) "Nature"** या शब्दाचा मराठी अर्थ लिहा.
- iv) पावसाळ्यात हे ठिकाण ----- वाटते. (वाक्य पूर्ण करा)
- v) " झाड " या शब्दाचा समानार्थी शब्द लिहा.
- vi) "**अप्रसिद्ध** " या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द लिहा.

२. खालील कविता काळजी पूर्वक वाचा व त्यावर आधारित विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा . (कोणतेही ५) ५

आला आला वारा संगे पावसाच्या धारा

कडाक्याची थंडी असो वा सुसाट्याचा वारा

ओल्याचिंब पावसाच्या घेऊनिया अंगावर धारा

कष्ट करतो शेतकरी घाम गाळतो जन्मभरी

राब राबून घामात पिकतो मोती रानात

पिक आलं जोमदार पिक आलं डौलदार

खुश झाला परिवार कष्ट करतो तो फार

त्याच्या डोईवर आहे साऱ्या सृष्टीचा भार

देव होवो त्याच्या इच्छा पूर्ण एवढेच कर तू उपकार ।

i) कष्ट कोण करतो? -----

ii) कवितेतील २ **यमक** जुळणारे शब्द लिहा. i) वारा - ---- ii) जोरदार - ----

iii) वरील कविता कोणावर आधारित आहे? -----

iv) कडाक्याची थंडी असो वा ----- वारा. (वाक्य पूर्ण करा)

v) "**दानव**" शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द लिहा.

vi) "**पवन**" शब्दाचा समानार्थी शब्द लिहा.

विभाग 'ब' (व्याकरण - २० गुण)

प्रश्न ३. अ) खालील शब्दांचे समानार्थी शब्द लिहा .

i) पाऊस - ii) गुरू iii) वानर - iv) सागर -

ब) खालील शब्दांचे विरुद्धार्थी शब्द लिहा .

i) स्तुती X ii) जबाबदार X iii) भक्त X iv) नम्र X

क) खालील शब्दांचे वचन बदला .

i) शेत - ii) रस्ते - iii) नदी - iv) दशक -

ड) खालील शब्दांचे लिंग बदला.

i) शेतकरी - ii) मनुष्य - iii) सम्राज्ञी- iv) देव-

इ) खालील वाक्यातील नाम ओळखा व लिहा . (कोणतेही ३)

- i) मुंग्या तर खूपच हुशार आहेत.
ii) शेतात काम केल्याशिवाय अन्न मिळणार नाही.
iii) भारत आमुचा देश महान .
iv) चिंटू फारच खोडकर मुलगा होता.

ई) खालील वाक्यातील सर्वनाम ओळखा व लिहा. (कोणतेही ३)

३

- i) आपल्याला जिवंत राहायचे असेल तर प्रदूषण नाहीसे व्हायला हवे.
- ii) आज तुम्ही सर्वांनी माझे डोळे उघडले.
- iii) मी झालोय आता म्हातारा, मला शेपटी उचलता येत नाही.
- iv) तो नियमित शाळेत जातो.

प्रश्न ४ अ) जोड शब्दांची फोड करा.

२

जसे केरकचरा = केर + कचरा

- i) भाजीपाला ii) जमीनजुमला iii) गुळखोबरे iv) काबाडकष्ट

ब) समूह दर्शक शब्द लिहा.

२

- i) पाण्याचा ii) पुस्तकांचा iii) धान्याची iv) मुलांचा

क) अंक मराठीत लिहा.

२

- i) २४ ii) ९ iii) १५ iv) २१

विभाग -क - पाठ्यपुस्तक आधारित - गुण -४०

प्रश्न ५. अ) खालील रिकाम्या जागा भरा .

५

- i) प्रत्येक भारतीय नागरिकाला लतादीदींचा ----- आहे.
- ii) हे तर माझे ----- आहे.
- iii) जमिनीची----- वाढली.
- iv) अचानक चिंटू चे लक्ष घरातील ----- गेले.
- v) गदायुद्धात भीम ----- होता.

ब) जोड्या लावा.

५

“अ” गट

“ब” गट

- i) पंढरपुरी a) घाण कचरा वाटतो
- ii) चिंकू व चिंटू b) सरिता
- iii) गानकोकिळा c) मायमावली
- iv) प्लास्टिक d) चिमुकले
- v) नदी e) लता मंगेशकर

क) चूक की बरोबर ते लिहा.

५

- i) निसर्ग वाचवा, जीवन वाचवा.
- ii) चिंकू आणि चिंटूचे आई बाबा डॉक्टर होते.
- iii) भारतरत्न ही पदवी लता दीदींना दिली गेली.
- iv) माणसाने जंगलतोड केली म्हणून पावसाचे प्रमाण घटले.
- v) भीम भाला युद्धात प्रवीण होता.

ड) कोण कोणास म्हणाले ते लिहा.

४

- i) ये माकडा, तुझी शेपटी रस्त्यातून बाजूला घे बरं!
- ii) माझे जीवन लवकरच संपणार आता !
- iii) मुंग्यांना पावसाच्या आगमनाचे नैसर्गिकरित्या समजले असणार.
- iv) ‘काका’ तुम्हाला कुठे जायचे आहे?

इ) खाली दिलेले शब्द इंग्रजीत लिहा. (कोणतेही ३)

- i) परिस्थिती ii) सम्राज्ञी iii) उस्फूर्त iv) धान्य

३

ई) खाली दिलेले इंग्रजी शब्द मराठीत लिहा. (कोणतेही ३)

- i) life ii) Loss of pride iii) pollution iv) farm

३

प्रश्न ६ अ) प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही ५)

५

- i) चिंटू कोणाचा विचार करू लागला?
ii) अवघी विठाई कोठे बसली आहे ?
iii) दीदींचा जन्म कधी व कोठे झाला?
iv) भीमाला वानराच्या रूपात कोणाचे दर्शन झाले?
v) सौरभ सर्वाना काय वचन देतो?
vi) पाणी सर्वाना काय देते ?

ब) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

८

- i) वानराने भिमाचे गर्वहरण कोणत्या शब्दात केले?
ii) आई-बाबांना घरी यायला उशीर का झाला?
iii) वारीचे वर्णन तुमच्या शब्दात करा.
iv) काकांच्या डोळ्यातून अश्रू का वाहू लागले ?
v) वातावरणात कशामुळे प्रदूषण होते?
vi) भारतीयांना लतादीदींचा अभिमान का वाटतो?

क) खालील अभंगाच्या ओळी पूर्ण करा.

२

- i) पंढरपुरी वसली अवघी माझी -----

- ii) ----- तो माझा गाई
नामाचा अभंग ।

विभाग -ड लेखन (गुण १०)

प्रश्न ८. अ) खालील पैकी कोणत्याही एका विषयावर सुमारे १००-१५० शब्दात निबंध लिहा .

५

* माझा आवडता खेळ

किंवा

* झाड आपले मित्र

एक कुत्रा –रस्त्याने एक पोळी दिसली -सर्वांच्या नजरा चुकवून -- पुलावर थांबला – स्वतःचे प्रतिबिंब – पाण्यात दुसरा कुत्रा –त्याची पोळी पण पाहिजे –भुंकू लागला ---पोळी पाण्यात पडते – उपाशी राहावे लागले --तात्पर्य

किंवा

मुंगी ,कबुतर ,शिकारी –मुंगीला तहान लागली- नदीच्या काठावर—तिचा पाय घसरला – झाडावर कबुतर बसलेले – मुंगीची दया आली – झाडाचे सुकलेले पान - मुंगी काठावर पोहचली – शिकारी आला –मुंगी शिकार्याच्या पायाला चावली- कबुतर सावध झाले – प्राण वाचले – खरी मैत्री - तात्पर्य